

**POLISI DAN KOD AMALAN
PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN
PROGRAM DIPLOMA DAN IJAZAH SARJANA MUDA¹
UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA**

¹ Hakcipta Terpelihara © 2007 Universiti Teknologi Malaysia

KA-08

**KOD AMALAN
E-PEMBELAJARAN**

KA-08 : KOD AMALAN e-PEMBELAJARAN

1.0 PENGENALAN

- 1.1 Universiti adalah komited dalam menyediakan kaedah pembelajaran yang luwes yang mengambilkira kepelbagaian dalam mod pembelajaran di Universiti Teknologi Malaysia.
- 1.2 Kod amalan ini disediakan bagi menggalakkan pembangunan dan juga penggunaan e-pembelajaran sebagai satu kaedah dalam proses P&P di universiti ini.
- 1.3 Kod amalan ini juga bertindak sebagai panduan bagi memastikan pengalaman pengajaran dan pembelajaran dapat ditingkatkan melalui penggunaan e-pembelajaran yang berkesan.
- 1.4 Kod amalan ini akan dikemaskini dari masa ke semasa sejajar dengan keperluan semasa dan kemajuan teknologi.

2.0 SKOP

Kod amalan ini secara umumnya merangkumi semua aspek yang melibatkan pelaksanaan e-pembelajaran di universiti ini. Ianya terpakai untuk semua pengajian perdana sepenuh masa dan separuh masa program Sarjana Muda dan program Diploma.

3.0 DEFINISI

3.1 e-Pembelajaran

e-Pembelajaran (*e-learning*) ialah penggunaan web dan lain-lain teknologi internet untuk meningkatkan pengalaman pengajaran dan pembelajaran.

3.2 Sistem Pengurusan Pembelajaran (*Learning Management System, LMS*)

Sistem Pengurusan Pembelajaran ialah suatu sistem yang membolehkan maklumat kursus, nota kuliah, kemudahan komunikasi dan lain-lain aktiviti pembelajaran diakses melalui rangkaian komputer universiti.

4.0 PERANAN DAN TANGGUNGJAWAB

Berikut disenaraikan peranan dan tanggungjawab yang perlu dimainkan oleh setiap pihak yang terlibat dalam penggunaan dan perkembangan e-pembelajaran di Universiti Teknologi Malaysia.

4.1 Senat Universiti

Pihak pengurusan universiti menerusi Senat bertanggungjawab menetapkan hala tuju dan polisi universiti khususnya yang berkaitan dengan penggunaan e-pembelajaran dalam proses P&P.

4.2 Pusat Pengajaran dan Pembelajaran (CTL)

4.2.1 Menyediakan program latihan dan sokongan untuk pensyarah.

4.2.2 Menyediakan kemudahan dan sokongan kepada pensyarah dalam merekabentuk dan membangunkan bahan P&P multimedia.

4.2.3 Menyediakan manual, panduan penggunaan, garis panduan, tutorial dan sebagainya untuk kegunaan pensyarah.

4.2.4 Memantau pelaksanaan dan perkembangan penggunaan e-pembelajaran di kalangan pensyarah dan pelajar dan melaporkannya kepada pihak universiti secara berkala.

4.2.5 Menyediakan indeks aktiviti yang menjadi penunjuk aras kepada aktiviti e-pembelajaran.

4.2.6 Menjalankan kajian keberkesanan program e-pembelajaran dan mencadangkan penambahbaikan yang diperlukan.

4.3 Pusat Teknologi Maklumat dan Komunikasi (Pusat ICT)

4.3.1 Menyediakan program latihan dan sokongan untuk pelajar.

4.3.2 Menyediakan kemudahan komputer, perisian dan talian internet untuk kegunaan pelajar mencapai sistem e-pembelajaran universiti.

4.3.3 Mengurus, membangun dan memastikan infrastruktur teknologi, seperti komputer pelayan, perisian sistem pengurusan pembelajaran (LMS) yang digunakan, berfungsi dengan baik.

4.3.4 Mencari, mengkaji dan membangunkan teknologi-teknologi baru dan bersesuaian dengan keperluan P&P berasaskan penggunaan teknologi di universiti bersama pihak CTL.

4.3.5 Menjamin keselamatan data utama dalam sistem e-pembelajaran dan melakukan 'backup' supaya data e-pembelajaran disimpan sekurang-

kurangnya untuk tempoh dua tahun (atau empat semester) bagi tujuan rujukan.

4.4 Dekan Fakulti

- 4.4.1 Menyediakan sokongan dari segi kemudahan komputer yang dilengkapi dengan rangkaian komunikasi termasuk capaian kepada internet bagi kegunaan staf akademik dan juga pelajar.
- 4.4.2 Melengkapkan bilik-bilik kuliah dengan kemudahan berasaskan teknologi yang bersesuaian bagi tujuan pengajaran dan pembelajaran.
- 4.4.3 Menyediakan sokongan dan motivasi yang bersesuaian kepada staf akademik dalam penggunaan e-pembelajaran atau pembangunan bahan P&P digital.
- 4.4.4 Membentuk jawatankuasa penyelarasan e-pembelajaran di peringkat fakulti yang diketuai oleh Dekan bagi memantau pelaksanaan e-pembelajaran di fakulti.
- 4.4.5 Mengambil tindakan penambahbaikan susulan berdasarkan laporan pemantauan.

4.5 Staf Akademik

- 4.5.1 Menyediakan nota atau bahan P&P yang bersesuaian dengan silabus kursus dan memasukkan ke dalam sistem e-pembelajaran untuk rujukan pelajar.
- 4.5.2 Bekerjasama dengan pihak CTL sebagai pakar rujuk atau pakar isi kandungan bagi tujuan mereka bentuk dan membangunkan bahan P&P multimedia interaktif bagi kursus kendalian masing-masing.
- 4.5.3 Bertanggungjawab sepenuhnya terhadap bahan-bahan yang dimasukkan ke dalam kursus kendalian masing-masing di dalam sistem e-pembelajaran.
- 4.5.4 Melibatkan diri secara aktif di dalam sistem e-pembelajaran bagi kursus kendalian masing-masing.
- 4.5.5 Mengemaskini dan mempertingkatkan bahan pembelajaran yang disediakan.

4.6 Pelajar

- 4.6.1 Mengambil bahagian aktif dalam penggunaan aktiviti pembelajaran yang telah disediakan melalui sistem e-pembelajaran.
- 4.6.2 Tidak menyalahgunakan kemudahan yang disediakan bagi tujuan-tujuan lain selain daripada untuk tujuan pembelajaran.

5.0 PROSES DAN PELAKSANAAN

5.1 Mod Pelaksanaan

E-pembelajaran yang dilaksanakan di UTM adalah merupakan pendekatan tambahan/sampingan kepada kaedah pembelajaran konvensional. Ia juga selalu dipanggil kaedah hibrid atau 'blended learning'. Ini bermakna e-pembelajaran tidak boleh menggantikan kaedah pertemuan dalam bilik kuliah. Dalam erti kata lain, pensyarah dan pelajar masih perlu bersemuka di dalam bilik kuliah mengikut masa dan waktu kuliah yang telah ditetapkan oleh pihak universiti.

5.2 Tahap Pelaksanaan

Pelaksanaan e-pembelajaran UTM dijalankan di semua peringkat pengajian (diploma dan ijazah) dan mengandungi kategori berikut:

Kategori 1: Penyediaan maklumat Rangka Kursus. Semua kursus yang ditawarkan mesti mempunyai Rangka Kursus yang boleh diakses oleh pelajar di awal semester.

Kategori 2: Penyediaan bahan P&P seperti nota kuliah, soalan-soalan latihan, sumber rujukan dan lain-lain bahan berkaitan. Ini dilaksanakan secara berperingkat-peringkat dimulai dengan nota untuk kursus tahun pertama.

Kategori 3: Penyediaan modul pengajaran dan pembelajaran interaktif berasaskan penggunaan teknologi multimedia.

5.3 Pemantauan Standard

Bagi menjamin pelaksanaan e-pembelajaran di universiti memenuhi matlamat yang ditetapkan, bahan yang dimasukkan mestilah yang terkini dan memenuhi standard yang telah ditetapkan oleh Fakulti. Misalnya, maklumat Rangka Kursus perlu dimasukkan selewat-lewatnya pada minggu kedua selepas kuliah bermula. Bagi nota kuliah pula, perlulah dimasukkan secara berterusan sepanjang semester.

5.4 Bahasa

Bahasa yang digunakan bagi bahan e-pembelajaran yang dibangunkan boleh dalam Bahasa Melayu atau Bahasa Inggeris bergantung pada bahasa pengantar bagi kursus tersebut.

5.5 Capaian oleh Pelajar

Semua pelajar aliran perdana (Sarjana Muda dan Diploma) yang berdaftar di universiti secara automatik boleh menggunakan sistem e-pembelajaran. Pelajar yang bukan berada dalam aliran perdana juga berpeluang menggunakan sistem e-pembelajaran UTM tetapi berdasarkan permintaan oleh staf akademik yang berkaitan. Sistem e-pembelajaran UTM boleh dicapai sama ada dari dalam kampus mahupun luar kampus dengan menggunakan nama pengguna (user ID) dan kata laluan (password) yang dibekalkan kepada setiap pelajar yang berdaftar.

5.6 Indeks Aktiviti

Bagi menjamin tahap penggunaan sistem e-pembelajaran adalah aktif sepanjang semester, suatu penunjuk aras yang dikenali sebagai indeks capaian minimum (ICM) akan digunakan bagi mengukur sejauh mana sistem e-pembelajaran bagi sesuatu kursus itu dimanfaatkan oleh pelajar dan juga staf akademik.

5.7 Harta Intelektual dan Hakcipta

Terdapat dua pendekatan atau model yang boleh dipraktikkan di peringkat universiti berkaitan dengan isu hak cipta bahan P&P yang disediakan oleh staf akademik. Model yang akan digunakan adalah bergantung pada cara bagaimana bahan tersebut dibangunkan.

5.7.1 Sekiranya staf akademik menerima bantuan dalam bentuk khidmat nasihat daripada perekabentuk pengajaran (*instructional designer*) atau bantuan daripada staf pembangunan multimedia, hakcipta terhadap bahan yang dihasilkan adalah milik bersama antara pensyarah dan universiti. Dalam hal ini universiti berhak menggunakan bahan tersebut untuk diajar oleh staf lain selain daripada staf yang membangunkannya dengan membayar sedikit royalti. Sebarang keputusan untuk mengkomersilkan bahan tersebut hendaklah dibuat dengan persetujuan kedua belah pihak.

5.7.2 Sekiranya pensyarah diberikan ganjaran seperti pengurangan beban tugas, geran atau upah untuk membangunkan bahan P&P, di samping bantuan daripada *instructional designer* atau staf pembangunan multimedia, hakcipta terhadap bahan yang dihasilkan adalah milik universiti. Pensyarah bagaimanapun masih boleh menggunakan komponen dalam bahan pengajaran (nota, slaid, latihan dll.) untuk

kegunaan lain seperti dalam pengajaran di kelas, penerbitan, seminar dan sebagainya. Ianya bagaimanapun tidak boleh digunakan di institusi

5.8 Ganjaran dan Motivasi

Penyediaan bahan P&P dalam bentuk digital untuk menyokong pelaksanaan e-pembelajaran memerlukan pengorbanan dari segi masa dan tenaga staf akademik. Sebagai balasan, universiti akan menyediakan insentif dan ganjaran kepada staf akademik yang menggunakan teknologi untuk membantu pengajaran mereka. Ini termasuklah:

- 5.8.1 Pengiktirafan yang sewajarnya dalam proses kenaikan pangkat.
- 5.8.2 Mengiktiraf kerja-kerja membangunkan bahan pengajaran multimedia sebagai suatu beban tugas.
- 5.8.3 Sokongan dalam bentuk khidmat nasihat daripada *instructional designer* atau staf pembangunan multimedia.
- 5.8.4 Penghargaan dan insentif kepada staf akademik yang telah berjaya membuktikan kesungguhannya dalam meningkatkan peluang pembelajaran yang lebih baik menerusi penggunaan teknologi.

DOKUMEN YANG BERKAITAN

Kod Amalan Jaminan Kualiti (KA-01)

Kod Amalan Rekabentuk dan Pembangunan Kurikulum Program (KA-02)

Kod Amalan Kaedah P&P (KA-03)

Kod Amalan Sumber P&P (KA-04)

Kod Amalan Infrastruktur, Peralatan dan Persekitaran P&P (KA-05)

Kod Amalan Penaksiran Pembelajaran (KA-06)